

Ετος-σταθμός το 2022 για

των **Δ. ΧΡΙΣΤΟΥΛΙΑ & Ε. ΟΙΚΟΝΟΜΑΚΗ**
oikonomia@realnews.gr

Με ισχυρά όπλα, όπως το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0», αλλά και με σημαντικές προκλήσεις, όπως η ενεργειακή αλλά και η πανδημική κρίση, ανατέλλει το 2022

για την ελληνική οικονομία. Σε διεθνές επίπεδο υπάρχει ένας «ωκεανός» ρευστότητας από τον οποίο η Ελλάδα διεκδικεί το μερίδιό της για επενδύσεις, από την ενέργεια και τη βιομηχανία μέχρι τον τουρισμό. Όλες

αυτές τις παραμέτρους αναλύουν με άρθρα τους στη **Realnews** κορυφαίοι υπουργοί της κυβέρνησης, θεσμικοί παράγοντες, διακεκριμένοι οικονομολόγοι και επικεφαλής φορέων της επιχειρηματικότητας.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΤΑΪΚΟΥΡΑΣ
Υπουργός Οικονομικών

2 προκλήσεις + 2 ευκαιρίες για την οικονομία

■ **Η ΑΝΑΤΟΛΗ** του 2022 βρσκει την ελληνική οικονομία αντιμέτωπη με μια μεγάλη διπλή πρόκληση, η οποία είναι κοινή για όλες τις οικονομίες του πλανήτη και αποτελεί κληροδότημα του περασμένου έτους:

Πρώτον, τη συνεχιζόμενη υγειονομική κρίση και την αβεβαιότητα που αυτή προκαλεί, καθώς οι μεταλλάξεις της COVID-19 περιπλέκουν τη μάχη της ανθρωπότητας για τον έλεγχο και τον σταδιακό τερματισμό της πανδημίας.

Δεύτερον, τις πληθωριστικές πιέσεις, που πηγάζουν, κυρίως, από τις αυξήσεις τιμών στον τομέα της ενέργειας.

Ως κυβέρνηση, αντιμετωπίζουμε και θα συνεχίσουμε να αντιμετωπίζουμε και τις δύο αυτές προκλήσεις με σχέδιο, υπευθυνότητα, αποφασιστικότητα και διορατικότητα, προκειμένου να επιτύχουμε την επιστροφή της πραγματικής οικονομίας σε κανονικούς ρυθμούς λειτουργίας, με στοχευμένη ενίσχυση νοικοκυριών και επιχειρήσεων, και, παράλληλα, τον δραστικό περιορισμό των πληθωριστικών πιέσεων, για όσο χρόνο απαιτηθεί.

Επιπροσθέτως, εργαζόμαστε, ήδη, και θα συνεχίσουμε να εργαζόμαστε, για να αξιοποιήσουμε, κατά τον βέλτιστο τρόπο, δύο μεγάλες ευκαιρίες που έχουμε μπροστά μας το 2022:

1. Τη δυναμική που προσδίδει η ισχυρή ανάκαμψη του 2021. Ανάκαμψη η οποία καλύπτει, ήδη, το μεγαλύτερο μέρος των απωλειών που προκάλεσε η πανδημία στο ΑΕΠ και συνοδεύτηκε από σημαντικά επιτεύγματα, όπως είναι η αύξηση των επενδύσεων και των εξαγωγών, που προσδίδει βιωσιμότητα στην οικονομική μεγέθυνση, η περαιτέρω μείωση της ανεργίας, η ενίσχυση του διαθέσιμου εισοδήματος των πολιτών, η μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων στα χαρτοφυλάκια των τραπεζών, η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας, το χαμηλό κόστος δανεισμού της χώρας και η αναβάθμισή της από οίκους αξιολόγησης.

2. Τους πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης, που, μέσα από την εφαρμογή του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0», αναμένεται να εισφέρουν στην ελληνική οικονομία επιπλέον 2,9 ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ, χωρίς τη μόχλευση, για το 2022 - πρώτο πλήρες έτος υλοποίησης του Ταμείου και πολλών μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που εντάσσονται σε αυτό.

Με τα δεδομένα αυτά, η πατρίδα μας μπορεί να ατενίζει με ρεαλιστική αισιοδοξία την καινούργια χρονιά. Χρονιά η οποία, με σκληρή δουλειά, μεθοδικότητα, ενότητα, σύνεση και όραμα, μπορεί να αποτελέσει την απαρχή ενός ενάρτερου κύκλου υψηλής, βιώσιμης, έξυπνης, πράσινης, ψηφιακής και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΣΚΥΛΑΚΑΚΗΣ
Αναπληρωτής υπουργός Οικονομικών

Επιστροφή στην οικονομική και κοινωνική κανονικότητα

■ **ΤΟ 2022** είναι η χρονιά για την οποία αναμένουμε ότι η χώρα, σταδιακά, θα επανέλθει στην οικονομική και κοινωνική κανονικότητα, όπως, άλλωστε, προβλέπουν και οι διεθνείς οργανισμοί. Ο δρόμος για την ανάπτυξη άνοιξε, ήδη, από το 2021. Η μετάβαση από την ανάκαμψη στην επικείμενη ανάπτυξη αποτυπώθηκε με ευκρίνεια στα πρόσφατα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ για το ΑΕΠ. Ο λόγος για τις μεταβολές στα κυριότερα μακροοικονομικά μεγέθη, όπου καταγράφονται αυξήσεις σε επενδύσεις και εξαγωγές, οι οποίες θα είναι το 2021 μεγαλύτερες από τα προ της πανδημίας επίπεδα. Στοιχεία, που αποδεικνύουν πως οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις που κάναμε άρχισαν να αποδίδουν καρπούς. Γι' αυτό και θα συνεχίσουμε το έργο μας, με όλα τα εφόδια (υγειονομικά, δημοσιονομικά και χρηματοδοτικά) που έχουμε στη διάθεσή μας, για να επιτύχουμε τον στόχο της ταχείας και ανατροφοδοτούμενης ανάπτυξης. Σε σχέση με την πρώτη κατηγορία εφοδίων, είναι σαφές πως η πορεία της οικονομίας συνεχίζει σε κάποιο βαθμό να συνδέεται με τις εξελίξεις στο μέτωπο της Υγείας. Εξαρτάται από τους ρυθμούς του εμβολιασμού, τη διαθεσιμότητα καινούργιων θεραπειών (π.χ. χάπι Pfizer), τη μετάδοση και τη βαρύτητα των μεταλλάξεων. Αυτό σημαίνει, πρακτικά, πως όσο πιο άμεσα αξιοποιήσουμε -στο μέγιστο δυνατό- τα μέσα που μας προσφέρει η διεθνής επιστημονική κοινότητα, τόσο πιο γρήγορα θα ανοίξει και ο δρόμος για την ανάπτυξη. Και η κυβέρνηση έχει αξιοποιήσει συστηματικά και οργανωμένα τα διαθέσιμα εργαλεία (εμβόλια, νέα φάρμακα, νέα τεστ) για την αντιμετώπιση της πανδημίας και θα συνεχίσει με συνέπεια να το κάνει μέχρι να φτάσουμε, ελπίζω, τους αμέσως επόμενους μήνες στο τέλος αυτού του εφιάλτη, τουλάχιστον στην πανδημική του μορφή.

Σε χρηματοδοτικό επίπεδο, πρωταγωνιστικό ρόλο θα έχει το Ταμείο Ανάκαμψης, το οποίο βρίσκεται σε πλήρη εξέλιξη, καθώς κινηθήκαμε με μεγάλη ταχύτητα το 2021. Συντάξαμε, άμεσα, το Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0», το καταθέσαμε δεύτεροι και πήραμε την έγκριση από τους πρώτους στην Ε.Ε. Για το 2022 υπολογίζουμε απορρόφηση 3,2 δισ. ευρώ στις επιδοτήσεις. Γεγονός που συνιστά μια δύσκολη πρόκληση στην οποία είμαστε αποφασισμένοι να ανταποκριθούμε, χωρίς να υποτιμούμε την έκταση των δυσκολιών. Αρκεί να αναλογιστεί κανείς πως το ΕΣΠΑ, με έτοιμες δομές και μηχανισμούς δεκαετιών, δηλαδή με πολετική προετοιμασία, αρχίζει στην πραγματικότητα σε όλη την Ευρώπη να κινείται στον τρίτο χρόνο από την έναρξη της κάθε προγραμματικής περιόδου.

Ταυτόχρονα, στο Ταμείο Ανάκαμψης, σε αντίθεση με το ΕΣΠΑ, μαζί με την απορρόφηση πρέπει να επιτυγχάνονται τα ορόσημα για το πλήθος των μεταρρυθμίσεων που δρομολογούνται, π.χ. στα πεδία της Δικαιοσύνης, της Υγείας, της Παιδείας, της ψηφιακής και της πράσινης μετάβασης κ.ο.κ. Είμαι αισιόδοξος πως θα αντεπεξέλθουμε στις προκλήσεις και πως το «Ελλάδα 2.0» θα υλοποιηθεί στην ολότητά του με τις αναγκαίες προσαρμογές που θα προκύψουν από τα γεγονότα. Πρόκειται, πραγματικά, για ένα πολύ φιλόδοξο σχέδιο που η επιτυχία του θα αλλάξει την εικόνα της πατρίδας μας.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΠΕΛΑΓΙΔΗΣ
Υποδιοικητής της ΤτΕ και καθηγητής του Πανεπιστημίου Πειραιώς

Ερχονται καθοριστικές οικονομικές αλλαγές

■ **Η ΠΙΟ ΕΝΤΥΠΩΣΙΑΚΗ** αλλαγή που επιφύλαξε το 2021 για την παγκόσμια οικονομία ήταν η απότομη στροφή από τη «δομική στασιμότητα», επιδεινούμενη από την πανδημία, στη δυναμική ανάκαμψη των περισσότερων οικονομιών με τίμημα, όμως, τον υψηλό πληθωρισμό. Η εναλλαγή του οικονομικού τοπίου είναι πράγματι εντυπωσιακή. Η ανάγκη αντιμετώπισης της πανδημίας ενέτεινε τα μέτρα νομισματικής και δημοσιονομικής διευκόλυνσης των αναπτυσσόμενων οικονομιών, με αποτέλεσμα σήμερα οι αγορές να διαθέτουν έναν «ωκεανό» ρευστότητας (fiat money). Το μείγμα της πολιτικής και τα αποτελέσματα, βέβαια, για τις επιμέρους οικονομίες ήταν και είναι σε κάποιο βαθμό διαφορετικά. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα έχει πλέον έναν ισολογισμό περίπου 8,5 τρις. ευρώ, σε μια οικονομία της ευρωζώνης όπου το ΑΕΠ της υπολογίζεται λίγο πάνω από τα 15 τρις. ευρώ. Η δημοσιονομική ενίσχυση στις ΗΠΑ έχει υπερβεί κάθε προηγούμενο με ταυτόχρονη μηνιαία νομισματική διευκόλυνση 120 δισ. δολαρίων μέχρι προσφάτως.

Στην ταυτόχρονη εκτίναξη του πληθωρισμού η αντίδραση των Αρχών έχει ήδη αρχίσει να διαμορφώνεται. Στις ΗΠΑ ήδη έχει ξεκινήσει η απόσυρση των μέτρων νομισματικής διευκόλυνσης, ενώ υπολογίζεται ότι η αύξηση των επιτοκίων 250 μονάδων βάσης θα γίνουν τρεις φορές μέσα στο 2022. Η Τράπεζα της Αγγλίας έχει ήδη ανεβάσει τα επιτόκια μαζί με μια σειρά άλλων χωρών όπως η Νορβηγία, η Ρωσία αλλά και άλλες αναπτυσσόμενες χώρες. Η ΕΚΤ, αλλά και η Κεντρική Τράπεζα της Ιαπωνίας τηρούν μια πιο συγκρατημένη στάση, σταθμίζοντας τις ενδεχόμενες αρνητικές επιπτώσεις στην ανάκαμψη, ενώ η ερμηνεία είναι ότι στη δε ευρωζώνη ο πληθωρισμός, αν και μακρύτερος σε διάστημα, θα είναι τελικός παροδικός, στη δε Ιαπωνία πάντα το ζητούμενο είναι η ισχυρή οικονομική μεγέθυνση.

Συνολικά, υπάρχουν πάντα οι δομικοί παράγοντες που συνεχίζουν να μετριάζουν και να συγκρατούν την οικονομική μεγέθυνση, όπως η οικονομική ανισότητα και οι αρνητικές επιπτώσεις της στην κατανάλωση, η δημογραφική γήρανση, η ψηφιοποίηση και απομαζικοποίηση των οικονομιών που οδηγούν εκ των πραγμάτων σε περιορισμό των δαπανών των νοικοκυριών. Από την άλλη, όμως, υπάρχουν αυτός ο «ωκεανός» του χρήματος που κυκλοφορεί, η πράσινη μετάβαση που οπωσδήποτε θα συντελεί σε μεγάλο βαθμό σε κάποιο πληθωρισμό κόστους, η δυναμική μεσαία τάξη που αναπτύσσεται στην Ασία και που απαιτεί τεράστιες ποσότητες πρώτων υλών, εμπορευμάτων και ενέργειας και η οποία θα συνεχίσει να πιέζει ανοδικά τις τιμές. Το 2022 θα φανεί λοιπόν το ποιοι από τους παραπάνω παράγοντες τελικώς θα επικρατήσουν. Επομένως, η αβεβαιότητα και οι κίνδυνοι θα συνεχιστούν και η επιστροφή στην οικονομική κανονικότητα απέχει. Πολύ περισσότερο όταν η πανδημία βρίσκεται ακόμη στο απόγειό της.